PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 148 (247) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, piątek 26 października 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Prawda 23.X podaje, że plenum rady naczelnej związków zawodowych USRR ogłosiło odezwę do proletarjatu Łodzi. W zakładach przemysłowych w Moskwie odbyły się wiece w sprawie sytuacji w Łodzi. 10 tysięcy zamieszkałych w Leningradzie Polaków wysłało depeszę powitalną do włókniarzy łódzkich. Uczyniła to również ludność polska wielu wsi na Ukrainie. Wiece w sprawie sytuacji w Łodzi odbyły się w Kijowie, Odesie, Włodzimierzu, Twery, Sromowie, Saratowie, Jarosławiu, Dniepropietrowsku i w zagłębiu Donieckiem. Członkowie wielu związków zawodowych wpłacają dobrowolne ofiary na rzecz włókniarzy łódzkich.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Izwiestją 24.X donoszą, że biuro wykonawcze międzynarodówki związków zawodowych omawiało wyniki strajku w Łodzi. W referacie w tej kwestji podkreślono, iż strajk ten pod względem rozmiarów i znaczenia daje się porównać jedynie z masową akcją proletarjatu polskiego w 1905 roku. Pod względem gospodarczym strajk zakończył się klęską dla strajkujących, lecz wielkie znaczenie polityczne posiada ta okoliczność, iż akcja strajkujących skierowana była przeciwko stabilizacji kapitalistycznej i przeciwko „faszystowskiej dyktaturze Piłsudskiego“. Partja komunistyczna i związki zawodowe powinny po likwidacji strajku wzmocnić swe wpływy wśród proletarjatu łódzkiego, zaś partja komunistyczna powinna rozciągnąć swe wpływy na licznych robotników, którzy nie należą do związków.

Ten sam dziennik ogłasza depesze Bratina o sytuacji w Łodzi oraz o sytuacji w PPS pod nagłówkiem: „Rozwój przeciwieństw społecznych w Polsce; wzrost wpływów komunistycznych; faszyzacja PPS“ oraz w depeszy ajencji Tass donosi z Warszawy, iż policja w Warszawie i w Dąbrowie Górnickiej pobiła i zraniła podczas rozpędzania wieców komunistycznych posłów Rosiaka i Gawronia.

Prawda 23.X w art. wst. p. n. „Łódź-zdradzono“ donosi o zakończeniu strajku w Łodzi. Bohaterska walka włókniarzy i haniebna zdrada PPS posiadają symboliczne znaczenie. Wszędzie w Europie robotnicy występują przeciwko wojnie, faszyzmowi i racjonalizacji kapitalistycznej, wszędzie przeciwko robotnikom występują agenci kapitału: Müllerzy, Mac Donaldowie i Daszyńscy. Strajk w Łodzi zaniepokoił całą Europę burżuazyjną. Stwierdził on istnienie potężnej nienawiści klasowej wśród robotników polskich. Teror faszyzmu nie zdołał zwyciężyć strajkujących. Zwyciężono ich przez zdradziecki cios w plecy, zadany przez zdrajców z PPS. Po likwidacji strajku przemysłowcy znęcają się nad robotnikami. Agenci Piłsudskiego nie dopuścili, aby proletarjat ZSRR przyszedł z pomocą proletarjatowi polskiemu. Faszyzm szykuje się do wojny przeciwko ZSRR. Potrzebny jest mu pokój klasowy. Lecz Łódź oświadczyła: „Tego nie będzie, precz z faszyzmem, precz ze zdradą, precz z prowokacją wojny“. Klasa robotnicza w Europie posiada olbrzymie zapasy energji rewolucyjnej. Żadne niepowodzenie nie zmusi proletarjatu do zaprzestania walki. Proletarjat polski skorzysta z nauki strajku łódzkiego i poprowadzi walkę rewolucyjną z nowym zasobem sił.

Ibidem podaje wiadomości ajencji Tass o likwidacji strajku w Łodzi pod nagłówkiem: „Żółci wodzowie zdradzili włókniarzy łódzkich, haniebny kompromis poza plecami strajkujących, strajk zerwano“.

Izwiestja 21.X ogłaszają depeszę Bratina o likwidacji strajku w Łodzi: Depesza ta określa likwidację strajku jako „obrzydliwą zdradę ugodowców polskich“, mówi o tem, iż PPS zawładnęła kierownictwem strajku, zlikwidowała go wbrew woli strajkujących, którzy zrozumieli rolę PPS i obdarzają partję komunistyczną wielką sympatją.

Krasnaja Armja 16.X omawia sytuację w PPS. Stronnictwo to znajduje się przed zupełnym rozkładem. Kiedyś była PPS partją robotniczą, obecnie jest „faszystowską partją marszałka Piłsudskiego“.

NIEMCY A Z. S. R. R.

Izwiestja 23.X w komentarzach do doniesień prasy niemieckiej o pobudkach przystąpienia niemieckich wierzycieli Rosji do komitetu wierzycieli Rosji w Londynie oświadczają, iż przytaczane przez pisma niemieckie pobudki wymagają szczegółowej analizy. Powoływanie się na rzekome warunki umowy pomiędzy „Amtorg" a „General Electric" oparte jest na nieporozumieniu i błędnej informacji. W umowie tej ZSRR nie uznał żadnych przedwojennych roszczeń amerykańskich, natomiast „General Electric" zrzekło się tych roszczeń na rzecz nawiązania nowych stosunków z ZSRR. Powoływanie się pism niemieckich na rokowania w sprawie uregulowania przedwojennych długów Rosji, prowadzone przez ZSRR w Paryżu i Londynie, również oparte jest na nieporozumieniu, ponieważ ZSRR zawsze wiązało ściśle uregulowanie przedwojennych długów Rosji z uzyskaniem nowych kredytów, zaś międzynarodowa organizacja wierzycieli zajmuje się wyłącznie kwestją uregulowania długów, nie troszcząc się o kredyty dla ZSRR. Zresztą traktat z Rapallo wyłącza wszelką ewentualność dyskusji na tematy powyższe. Systematyczny rozwój stosunków gospodarczych jest poważnym czynnikiem rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Niemcami a ZSRR. Polityka bankierów niemieckich stwarza przeszkody dla rozwoju stosunków gospodarczych; twierdzenia prasy niemieckiej, iż polityka ta jest rzeczą prywatną banków niemieckich, wprowadzają świadomie w błąd tych, dla których rozwój stosunków pomiędzy Niemcami a ZSRR posiada większe znaczenie niż prywatne interesa bankierów.

CZECHOSŁOWACJA A Z. S. R. R.

Izwiestja 24.X w depeszy z Pragi (Władimirowa) notują przychylnie oświadczenie posła Klapki, ze stronnictwa ministra Benesza, w parlamencie czechosłowackim o konieczności zawarcia traktatu handlowego pomiędzy Czechosłowacją a ZSRR.

Ten sam dziennik w komentarzu do komunikatu „Berliner Tageblatt" o popieraniu emigracji ukraińskiej przez Czechosłowację, oświadcza, że komunikat ten nie stanowi niespodzianki. Wiadomości o akcji emigracji ukraińskiej w Pradze są zupełnie ścisłe. Praga naogół stanowi ośrodek przeciwsowieckiej akcji wszelkiej emigracji, nie tylko zaś ukraińskiej. Emigracja ta otrzymuje subsydja od rządu czechosłowackiego i niema wątpliwości, iż subsydjując emigrantów ukraińskich, Czechosłowacja liczy na przyszłe zyski tej akcji. Do wiadomości niemieckiego pisma należy jednak dodać, iż „ośrodek separatyzmu ukraińskiego" znajduje się nie w Pradze, lecz na terytorjum państwa, które znacznie bliżej, niż Czechosłowacja, położone jest od granic ZSRR.

PAŃSTWA AZJATYCKIE A ZSRR.

Izwiestja 21.X ogłaszają doniesienie z Szanghaju, według którego rząd nankiński miał zaprosić prof. Kemerera, byłego przewodniczącego amerykańskiej misji finansowej w Polsce na stanowisko doradcy finansowego rządu Chin południowych. Prócz tego liczni obywatele amerykańscy, między innemi Owen Young, zostali zaproszeni na stanowiska doradców gospodarczych. W komentarzach do tego doniesienia pismo zaznacza, że zawarta w nim wiadomość świadczy o przyjaznej demonstracji Chin południowych na rzecz Stanów Zjednoczonych. Żadnych praktycznych korzyści od pracy doradców amerykańskich Chiny nie uzyskają, lecz pobyt obywateli amerykańskich w Nankinie ułatwi opanowanie rynku chińskiego przez kapitał amerykański. Sytuację w Chinach niepodobna jednak traktować jako stabilizowaną i wątpliwe jest, aby kapitaliści amerykańscy zaryzykowali w Chinach większe inwestycje.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Prawda 23.X ogłasza przemówienie Stalina na plenum M. K. i M. K. K. partji 19.X Odpowiadając na pytanie, czy istnieje w partji odchylenie prawicowe, Stalin stwierdził istnienie tego odchylenia i odmówił słuszności tym członkom partji, którzy nie uznają znaczenia tego zagadnienia. Również niesłuszne jest stanowisko tych, którzy sądzą, iż walka pomiędzy większością partji a zwolennikami prawicowego odchylenia posiada wyłącznie tło osobiste. Pobudki osobiste odgrywają z pewnością pewną rolę w toczącej się walce, lecz pozbawione są znaczenia rozstrzygającego. Odchylenie prawicowe powstało w partji na tle różnicy zapatrywań w szeregu zasadniczych kwestji polityki sowieckiej. W państwach kapitalistycznych odchyleniem prawicowym jest zbliżenie się pewnego odłamu partji komunistycznej do socjal-demokracji. W państwie sowieckim odchylenie prawicowe prowadzi do opanowania zwolenników tego prądu przez ideologję burżuazyjną. Zwolennicy odchylenia prawicowego w ZSRR dążą do rewizji postanowień XV zjazdu partji i do stworzenia warunków wolnego rozwoju dla indywidualnej gospodarki włościańskiej. Zwycięstwo zwolenników tego odchylenia równoznaczne byłoby stworzeniu warunków, które sprzyjałyby wskrzeszeniu kapitalizmu w Rosji. Wskrzeszenie to jest w teorji rzeczą możliwą, dopóki istnieje w Rosji drobne rolnictwo i drobny przemysł. Polityka partji komunistycznej powinna dążyć do socjalizacji nie tylko całego przemysłu, lecz i rolnictwa, ponieważ dopóki socjalizacja rolnictwa nie nastąpi, istnieć będą warunki dla ewentualnego wskrzeszenia kapitalizmu w ZSRR. Socjalizacja rolnictwa nie da się urzeczywistnić w ciągu kilku lat. Na drodze ku temu celowi nagromadzają się trudności. Trudności te powodują powstawanie prawicowego odchylenia. Zwolennicy tego odchylenia zarzucają większości partyjnej nawrót do trockizmu. Nie jest to słuszne. Partja powinna zwalczać równocześnie trockistów i odchylenie prawicowe, które jest dla partji równie niebezpieczne jak poglądy trockistów. Zwolennicy prawicowego odchylenia istnieją w wielu organizacjach partyjnych, poglądy tego odchylenia podziela nawet pewna część członków C. K. partji. W biurze politycznym partji

zwolenników tego odchylenia niema i pogłoski o tarciach w biurze politycznem na tle stosunku do prawicowego odchylenia nie odpowiadają prawdzie. C. K. partji ma zupełną słuszność, stosując do zwolenników prawicowego odchylenia surowe represje.

SPRAWY GOSPODARCZE.

Ekonomiczeskaja Żiźń 21.X donosi, że rynek zbożowy w okręgach południowych opanowany jest przez handel prywatny. W okręgu Taganrogskim spółdzielnie sowieckie porzuciły wszelką pracę. Handel prywatny przerzuca olbrzymie ilości zboża z Kaukazu północnego na Ukrainę. W zagłębiu Donieckiem cena zboża w handlu prywatnym osiągnęła 9 rubli za pud, nie należy się wobec tego dziwić, iż rolnicy nie chcą sprzedawać zboża instytucjom sowieckim, zaś we wsiach na zebraniach zapadają uchwały, w których „psychologja spekulacyjna" święci tryumf. Pismo żąda od władz stanowczej walki z handlem prywatnym na rynku zbożowym i notuje w szeregu wiadomości z Saratowa, Charkowa i Tuły opanowanie rynku zbożowego przez ten handel.

Ibidem podaje, że sowieckie instytucje aprowizacyjne zgromadziły w ciągu pierwszych dwuch tygodni października r. b. 946,775 ton zboża, czyli wykonały 56,5% miesięcznego preliminarza zakupów.

Wieczerniaja Moskwa 12.X donosi o tworzeniu się kolejek przed sklepami spożywczemi w Moskwie. Zjawisko to powodowane jest przez brak tłuszczów, jaj, kasz i inych artykułów spożywczych. W komentarzach do tej wiadomości pismo zapewnia, że zapotrzebowanie ludności Moskwy na masło pokryte będzie w najbliższej przyszłości w 75%. Masło częściowo zastąpione będzie przez inne tłuszcze. Zapotrzebowanie na jaja pokryte będzie w 75%. Brak kasz nie da się narazie usunąć. Jako powody braku artykułów spożywczych w Moskwie pismo wymienia tegoroczny częściowy nieurodzaj w ZSRR oraz braki organizacyjne spółdzielni sowieckich.

NOTATKI I INFROMACJE.

RÓŻNE.

Prawda 23.X ogłasza podpisany przez Unszlichta rozkaz rewolucyjnej rady wojennej o personalnych zmianach na naczelnych stanowiskach w armji czerwonej. Dowódca wojsk okręgu środkowo-azjatyckiego Awksentjewskij został dowódcą wojsk kaukaskiej armji Czerwonego Sztandaru. Dowódca wojsk tej armji Lewandowski otrzymał nominację na stanowisko naczelnika głównego urzędu armji czerwonej. Naczelnik wymienionego urzędu Lewiczew został dowódcą i komisarzem wojskowym drugiego korpusu strzeleckiego. Naczelnik urzędu zaopatrywania armji czerwonej Dybienko przeniesiony został na stanowisko dowódcy wojsk okręgu środkowo-azjatyckiego. Naczelnik sztabu wojsk okręgu północno-kaukaskiego został zastępcą dowódcy wojsk okręgu leningradzkiego. Naczelnik sztabu okręgu moskiewskiego Peremytow przeniesiony został na odpowiednie stanowisko do Mińska, jako następca Sergiejewa, którego rewolucyjna rada wojenna odwołała do swej dyspozycji. Zastępca naczelnika akademji wojskowej im. Frunzego Szyłowskij został naczelnikiem sztabu moskiewskiego okręgu, zastępca naczelnika sztabu generalnego armji czerwonej Pugaczow przydzielony został do komisarjatu ludowego wojny, zaś naczelnik pierwszego oddziału sztabu generalnego Tryandofiłow otrzymał nominację na stanowisko zastępcy naczelnika sztabu generalnego.

Słowo 14.X. omawia przeciwsowiecką deklarację prezesa federacji pracy w Stanach Zjednoczonych Wolsa. W deklaracji tej porównał Wols akcję sowieckiej misji handlowej w Stanach, t. zw. „Amtorgu" wśród komunistów amerykańskich z akcją towarzystwa „Arcos" w Londynie.

Rul 17.X podaje, że prokurator generalny ZSRR otrzymał nominację na Daleki Wschód. Następcą jego jest Krylenko. Powodem przeniesienia Jansona miał być jego kontakt z opozycją. Stanowisko naczelnego redaktora pisma „Izwiestja" objął po zmarłym Stepanowie-Skworcowie współpracownik Cziczerina Gronskij.

Za Swobodu 19.X. donosi, że osoby, zbliżone do w. ks. Mikołaja Mikołajewicza zwróciły się do konferencji ambasadorów w Paryżu z prośbą o wyznaczenie dożywotniego uposażenia dla byłego głównodowodzącego armji rosyjskiej podczas wojny światowej ze względu na trudną sytaucję, w której on ma się znajdować.

Wozrożdenje 18.X donosi, że w Paryżu ukaże się nowe rosyjskie pismo codzienne „Nieprimirymyj", którego wydawcą będzie przemysłowiec francuski Coty, zaś redaktorem publicysta rosyjski Kobiakow. *Ibidem* podaje, że w Paryżu ukaże się tygodnik odłamu eurazyjskiego emigracji „Jewrazijec". Wydawcy tego tygodnika mają się spodziewać, że władze sowieckie zezwolą na kolportowanie go w w ZSRR.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Wisty 2.X. Stosunki sowiecko-niemieckie. Wybory prezydenta a klasa robotnicza Ameryki. Przemysł Ukrainy przed nowym rokiem gospodarczym. 7.X. Spisek francusko-polsko-rumuński przeciwko ZSRR. — Polska na drodze ku ustrojowi monarchistycznemu.

Krasnaja Zwiezda 4.X. Jaskrawe fakty (o pobycie marszałka Piłsudskiego w Rumunji). Do domu (karykatura z okazji powrotu marszałka Piłsudskiego do Warszawy). Nowa organizacja przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego w Polsce.

Prawda 14.X. Zwalczanie wojny imperjalistycznej i polityka komunistów. — Międzynarodówka komunistyczna w walce z niebezpieczeństwem wojny. — Obostrzenie walki klasowej w Niemczech.

Wieczerniaja Moskwa, 17.X. Strajk do zupełnego zwycięstwa (o strajku w Łodzi).

Prawda, 18.X. Fala się wznosi (art. Józefowicza o strajku w Łodzi i sytuacji politycznej w Polsce).

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.